

SCI-CONF.COM.UA

SCIENCE AND EDUCATION PROBLEMS, PROSPECTS AND INNOVATIONS



PROCEEDINGS OF IX INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MAY 26-28, 2021

**KYOTO
2021**

SCIENCE AND EDUCATION: PROBLEMS, PROSPECTS AND INNOVATIONS

Proceedings of IX International Scientific and Practical Conference
Kyoto, Japan
26-28 May 2021

Kyoto, Japan
2021

2

ЗМІСТ		
87.	Сарг І. В., Сарг II. Ю., Вязьмитєв О. І. ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ КРАТКОТРОТОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ЗАСАДАХ КРЕАТИВНОЇ ОСВІТИ	552
88.	Селенко М. В. ІНТЕРНЕТ-СТАНІВ ІНТЕРАКТИВНИХ КНИЖОК І РЕКЛАМНИЙ ПРОЦЕДУР	557
89.	Суровик Т. В. РОЗВИТОК ПЕНАВАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДІВНИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОВАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ІГРОВИХ ІСНУЮТЬ ХІВІЛОСІНІ	562
90.	Славнов Т. О., Барановський М. К. ОЦІНКА КОМПЕТЕНЦІОСПРОМОЖНОСТІ ПОСЛУГ ТРАНСПОРТНОЇ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШКОЛИ ПІДВИЩЕННЯ	571
91.	Степанчук В. М., Голоско І. А. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СОТІЛЬЯКОГО ГОСПОДАРСТВА ІЛЬДНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	580
92.	Тарасюк А. С. ПРИБЛИЗНІ ФАКТОРИ КРИТЕРІЇ КОМУНІКАЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ІНТЕЛІГЕНТІВ ІННОВАЦІЙ ТА ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ	583
93.	Титаренко О. В. ЗАРАЗНИЙ БУДНІВНИЙ ДЕРМАТИТ ВЕЛИКОЇ РОСАТОЇ КУДІМІ - ЕМЕРДЕНТНА ТРАНСКОРДОННА ІНВЕКЦІЙНА ХВОРОБА	591
94.	Ткаченко-Попелюк О. І., Маринченко О. В., Савченко Р. В., Давиденко К. С. ВІДНОСОВІДЕННЯ НА ПЕРШОМУ СІСТЕМУ ЛІДІВНІ	598
95.	Удін Т. С., Скоробоган С. С. ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УРАЖЕННЯ МІКАЕЛУ ПРИ COVID-19	602
96.	Чеснокова Н. Г., Савченко Е. В., Мисюченко А. В., Акулико В. С. ФЕДІРАЦІЙНЕ ВОССТАНАВЛЕННЯ КАК СРЕДСТВО ФОРМУВАННЯ ЦІЛОРІВНОГО ОБРАЗА ЖИТТЯ СТУДЕНТА	607
97.	Червоношан В. С., Дідух Т. А. АВТОМАТИЗОВАНА ПІДСИСТЕМА ДЛЯ ПРОЄКТУВАННЯ ТА АНАЛІЗУ ПЛАНУ БУДІВЛІ З ЦІЛЮ НОРМ ПОЖИВНОЇ БЕЗПЕКИ	610
		91

**ЗАРАЗНИЙ ВУЗЛИКОВИЙ ДЕРМАТИТ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ
ХУДОБИ – ЕМЕРДЖЕНТНА ТРАНСКОРДОННА
ІНФЕКЦІЙНА ХВОРОБА**

Тігаренко Олена Вікторівна

к.вет.н., доцент

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава, Україна

Анотація: викладено аспекти актуальної проблеми заразного вузликового (нодулярного) дерматиту великої рогатої худоби як емерджентного транскордонного захворювання та перспективна розробка нових й удосконалення існуючих заходів щодо контролю цього захворювання згідно сучасних вимог біобезпеки та біобезпекості й міжнародних стандартів та недопущення його епізоотій в Україні.

Ключові слова: транскордонні інфекції, нодулярний дерматит, велика рогата худоба.

Транскордонні інфекції становлять загрозу непередбачуваного поширення серед свійських і диких тварин, що може спричинити значні економічні збитки та негативні соціальні наслідки [1, с. 15].

Транскордонні інфекційні захворювання тварин (*transboundary animal diseases*) – це особливо небезпечні хвороби, що характеризуються високою контагіозністю та високою ймовірністю занесення на території сусідніх країн і поширення серед сприйнятливої поголів'я [1, с. 12].

Транскордонні хвороби викликають високу захворюваність і смертність тваринних популяцій тварин, являють постійну загрозу благополуччю тваринництва [2, с. 118].

В свою чергу, транскордонні інфекції тварин можуть бути

593

емерджентними - новими інфекціями, що, зокрема, є відомими інфекціями, але поширеними в інших географічних зонах або популяціях [2, с. 118].

До транскордонних інфекцій відносять численні захворювання, зумовлені вірусами та бактеріями, що завозяться з імпортованими продуктами тваринництва, імпортованими тваринами, або поширюються через дику фауну [1, с. 12].

Термін транскордонні інфекції зокрема був використаний в документах Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) та Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) щодо таких вірусологічних збудників, як губковидна енцефалопатія (BSE) й атипова пневмонія (SARS) [1, с. 12].

Емерджентним транскордонним захворюванням також є заразний вузликовий (нодулярний) дерматит великої рогатої худоби [3, с. 23].

Заразний вузликовий дерматит (ЗВД) великої рогатої худоби (нодулярний дерматит, вузликова екзема, *Dematitis nodularis*, *Lumpy skin disease*) – контагіозне інфекційне захворювання, що характеризується гарячкою, ураженнями лімфатичної системи, набрятани підшкірної клітковини та внутрішніх органів, утворенням у шкірі вузлів (*горбочків*), ураженнями очей та слизових оболонок органів дихання, розмноження й тривалістю [4].

Хворіє велика рогата худоба, буйволи та деякі види диких жуйних тварин. Джерелом збудника інфекції є хворі тварини, основний шлях передачі механічний - членистоногими комахами, зокрема кровососами - комарами, москитами [5], мухами жигалками (*Stomoxys calcitrans*) тощо [4].

Нодулярний дерматит віднесений до особливо небезпечних інфекцій великої рогатої худоби [4]. Хвороба внесена до списку Міжнародного епізоотичного бюро (МЄБ) та підлягає обов'язковій нотифікації [6].

ЗВД спричиняє значні економічні втрати через зниження молочної продуктивності, тимчасову або постійну неплідність, стерильність бугайів-плідників, ураження шкіри, а також загибель хворих тварин унаслідок секундарних інфекцій. Специфічні методи лікування хвороби не розроблені [4].

Збудником нодулярного дерматиту є ДНК-вірусний вірус групи *Necthing 2*

594

роду *Capripoxvirus*, родини *Poxviridae* [4].

Від хворих тварин вірус виділяється зі слиною, виділеннями з очей та носу, сечою, молоком, кров'ю, спермою, зі шматочками ураженої шкіри [4].

Вірус зберігає життєздатність в ураженій шкірі не менше 33 днів, в слині - до 11 днів, в крові, сечі, молоці, спермі, виділеннях з носової порожнини та очей, слизових оболонках та внутрішніх інфікованих тварин - до 4 днів [4].

Збудник подулярного дерматиту стійкий до тривалого заморожування, але інактивується за температури 55° С впродовж 2 годин, за 60° С - впродовж 30 хвилин, при 4 °С вірус зберігає активність впродовж піароку [4].

Вірус чутливий до 20 % розчину ефіру, хлороформу, 1 % формаліну, 2 % фенолу, 2-3 % гіпохлориту натрію, а також дезінфектантів на основі четвертинних амонієвих сполук [4].

Зважаючи на високу контагіозність і транслюційність подулярного дерматиту, його значне поширення з країн Африканського континенту спочатку до Близького Сходу, а потім через Туреччину до країн континентальної Європи, існує реальна загроза потрапляння збудника захворювання на територію України з сусідніх держав [3, с. 30].

ЗВД зареєстровано на території сусідньої Російської Федерації [7].

Діагноз на подулярний дерматит вважається встановленим за наявності клінічних ознак захворювання, характерних патологоанатомічних змін та виявлення збудника (у тому числі антигену або нуклеїнової кислоти) або антитіл до вірусу ЗВД за результатами лабораторних досліджень. Після підтвердження діагнозу в епізоотичному вогнищі встановлюють карантин [4].

У епізоотичному вогнищі всі тварини сприйнятливих видів (з клінічними ознаками ЗВД) мають бути негайно піддані умертвленню на місці (знищені). Забиті та загіблі тварини повинні бути спалені, а рештки закопані у визначеному рішенні Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії (ДНПК) місці [4].

Усі тварини сприйнятливих видів в епізоотичному вогнищі, що не мають клінічних ознак, підлягають обов'язковому щепленню відповідно до рішення

595

ДНПК [4].

У неблагополучних щодо ЗВД країнах світу основним профілактичнимходом є вакцинація сприйнятливих поголів'я й застосування репелентів та інсектицидів для захисту тварин від нападів комах [7].

В таких країнах для профілактики подулярного дерматиту застосовують такі вакцини із атенуйованих штамів вірусу віспи овець (кіт: 1) *Jovivac*, на основі атенуйованого штаму RM-65 вірусу віспи овець (виробник — *Jovac*, Ізраїль). Ефективна в 10-разовій дозі, що передбачена для віспи; 2) *LSD Vaccine*, на основі атенуйованого штаму RM-65 вірусу віспи овець (виробник — *Abic-Phibro*, Ізраїль), 10-разова доза віспи; 3) *PoxvacTM*, з атенуйованого штаму *Bakirköy* вірусу віспи віспи (виробник — *Vetal Animal Health Products*, Туреччина). Ефективна за умов збільшення дози віспи в 3-4 рази; 4) вакцина *SPPV*, з атенуйованого штаму *Romanian* вірусу віспи овець (виробник — *Saudi Arabian Veterinary and Vaccine Institute*, Саудівська Аравія) [3, с. 28].

В Україні та інших країнах світу відбувається постійне накопичення й удосконалення установами ветеринарної медицини досвіду щодо контролю транслюційних хвороб відповідно до сучасних вимог біобезпеки та біохімісту та міжнародних стандартів [1, с. 15].

Тому перспективним актуальним питанням на сьогодні залишається подальша розробка нових та удосконалення існуючих заходів щодо контролю зарозного вузликового дерматиту та недопущення його епізоотій в Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Стегній Б.Т. Транскордонні інфекційні хвороби тварин: міжнародний досвід моніторингу, прогнозування, реагування та наукової супровід проблеми в Україні / Б.Т. Стегній, А.П. Герілович, Р.О. Кучерявенко, І.Ю. Бісюк // Ветеринарна медицина. - 2013. - Випуск 97. - С. 12-15. [Електронний ресурс] / Режим доступу до статті: http://www.jvm.kharkov.ua/sbornik/97/1_1.pdf
2. Клецова І.С. Емерджентні віруси захворювання тварин та прогнозування біоризиків // Ветеринарна біотехнологія. - 2016. - № 29. - С. 117-

596

131. [Електронний ресурс] / Режим доступу до статті: <http://vetbiotech.kiev.ua/volumes/IRNG2913.pdf>

3. Стегній Б.Т. До проблеми вузликового дерматиту великої рогатої худоби / Б.Т. Стегній, О.М. Карішак, О.В. Процирич, А.П. Герілович // Вісник аграрної науки. - 2017. - Березень. - С. 23-30. [Електронний ресурс] / Режим доступу до статті: <http://agroviznyk.com/index.php/agroviznyk/article/view/455>

4. Інструкція щодо профілактики та боротьби із зарозним вузликовим дерматитом великої рогатої худоби. - 2017. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0535-17#Text>

5. Chibota C.M. Mechanical transmission of tsetse skin disease virus by *Aedes aegypti* (Diptera: Culicidae) / C.M. Chibota, L.F. Rennie, R.P. Kitching, P.S. Mellor // Epidemiol. Infect. — 2001. — V. 126, № 2. — P. 317-321. [Електронний ресурс] / Режим доступу до статті: <https://doi.org/10.1017/S0950268801005179>

6. Епізоотична ситуація [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://dps.gov.ua/bezpechnis-harchovih-prodaktiv-ta-veterinarno-medicinsko-ortivostichna-situatsiya/ortivostichna-situatsiya>

7. Зарозний вузликовий дерматит великої рогатої худоби (вузликовий дерматит) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://dps.gov.ua/index.php/kontakty/18-bolovna/335-vst-10-11-2017>